

Zestaw informacji 16 Zrównoważona energia i regiony peryferyjne

Zmiany klimatu będą miały ogromny wpływ na obszary peryferyjne Unii Europejskiej, takie jak odległe regiony lub wyspy. Obszary te już teraz cierpią z powodu ograniczeń wynikających z ich odizolowania, które wraz ze zmianą klimatu prawdopodobnie zyskają jeszcze na sile.

Skutki zmian klimatu będą odmienne w zależności od lokalizacji – na obszarach północnych oczekiwany jest wzrost temperatur oraz wyższe poziomy opadów, natomiast w regionach południowych będzie goręcej i bardziej sucho. Wiele z najbardziej odległych regionów uzależnionych jest w dużym stopniu od rolnictwa i leśnictwa, tj. sektorów, które są szczególnie podatne na zmiany temperatur i dostępność wody.

Izolacja geograficzna obszarów odosobnionych niesie ze sobą znaczne konsekwencje w odniesieniu do zaopatrzenia energetycznego: wysokie koszty transportu oraz niepewność dostaw. Wyzwania stawiane przez zmiany klimatu stanowią dla tych regionów także szanse, szczególnie w zakresie rozwoju bezwęglowych źródeł energii. Wyspy oraz obszary oddalone są idealnymi lokalizacjami dla rozwoju odnawialnych źródeł energii, wykorzystujących siłę wiatru, fal lub słońca.

Co robi Unia Europejska?

Instrumenty polityki

- Komisja Europejska przyjęła w styczniu 2008 r. **pakiet środków na rzecz zwalczania zmian klimatu**, obejmujący propozycje działań podejmowanych w celu spełnienia zobowiązań uzgodnionych przez państwa członkowskie w 2007 r. w ramach **polityki „Energia dla zmieniającego się świata”**. Celem jest promowanie technologicznie i ekonomicznie realnych środków na rzecz zwalczania zmian klimatu oraz zapewnienie szans europejskim przedsiębiorstwom. Takie środki polityczne powinny doprowadzić do znaczącego zwiększenia udziału energii ze źródeł odnawialnych we wszystkich krajach i wyznaczenia celów możliwych do wyegzekwowania pod względem prawnym.
- W grudniu 2008 r. Parlament Europejski wyraził zgodę na wprowadzenie **dyrektywy w sprawie promowania energii odnawialnej**. Do marca 2010 r. państwa UE muszą przedstawić krajowe plany działań (KPD) określające, w jaki sposób będą one zwiększały poziom wykorzystywania energii ze źródeł odnawialnych. Ogólnym celem jest zwiększenie udziału energii odnawialnej w koszyku energetycznym z obecnych 8,5% do 20% w roku 2020, z czego 10% procent powinno pochodzić z biopaliw wykorzystywanych w transporcie.
- **Porozumienie między burmistrzami** (2008 r.), które zrzesza miasta i miasteczka z całej Europy działające na rzecz zwalczania zmian klimatycznych, może stanowić model dla podobnych inicjatyw w odniesieniu do wysp.

Finansowanie

- **Program Inteligentna Energia** – Europa (lata 2007-2013) wspiera projekty wspiera projekty rozwoju technologii energii

odnawialnej w regionach peryferyjnych. Przykładem może być projekt BLORES, którego celem jest przyspieszenie inwestycji w technologie biogazu na wyspach w całej EU.

Patrz: http://ieea.erba.hu/ieea/page/Page.jsp?op=project_detail&prid=1467

- Zrównoważona energia jest priorytetem na lata 2007-2013 w ramach unijnych **funduszy strukturalnych** – mechanizmów finansowania wspierających rozwój regionalny i rozwój infrastruktury.

Do przykładów konkretnych inicjatyw współpracy terytorialnej należą:

Program **Northern periphery**, który skierowany jest do regionów wysuniętych najbardziej na północ UE i ma na celu rozwijanie ich potencjału gospodarczego, społecznego i środowiskowego.

Międzynarodowa współpraca między Wyspami Azorskimi, Maderą i Wyspami Kanaryjskimi.

- Program **LIFE+ (lata 2007-13)** to instrument finansowy UE przeznaczony na realizację projektów związanych ze środowiskiem i ochroną przyrody. Od 1992 r. w ramach programów LIFE sfinansowano szereg projektów związanych z energią, obejmujących takie dziedziny jak produkcja i dystrybucja energii, przemysł i handel, budynki i gospodarstwa domowe, transport i systemy zarządzania.
- **Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich** (EFRROW, lata 2007-2013) udziela wsparcia finansowego na wytwarzanie bioenergii (biomasa, biopaliwa).

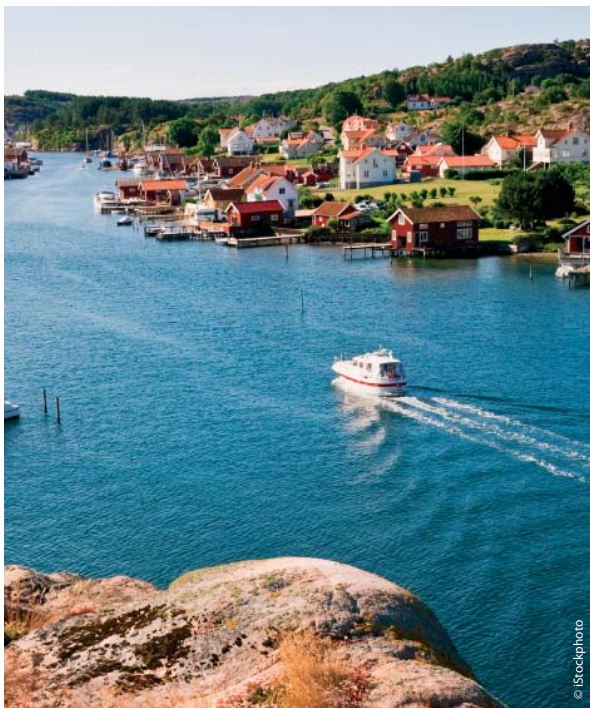
Zmiany klimatu a zaopatrzenie energetyczne

Dostarczanie energii ma w regionach peryferyjnych kluczowe znaczenie. Mogą być one odizolowane od głównych sieci energetycznych oraz znajdować się daleko od szlaków zaopatrzeniowych.

Rozwój zastosowań źródeł energii odnawialnej na niewielką skalę może pomóc regionom peryferyjnym w uzyskaniu większej niezależności energetycznej, łagodząc tym samym problem niepewnych dostaw oraz wysokich cen.

Zarządzanie w rolnictwie i leśnictwie ma wielkie znaczenie dla rozwoju źródeł energii odnawialnej, ponieważ sektory te dostarczają surowców do wytwarzania bioenergii. Wytwarzanie zrównoważonej energii, np. biomasy, może pomóc w dywersyfikacji lokalnych gospodarek wiejskich. Ponadto innowacyjne praktyki rolnicze i leśne mogą także przyczynić się do znacznej redukcji emisji gazów cieplarnianych.

W końcu rozwój zrównoważonej energii może wzmocnić ekologiczny wizerunek regionów peryferyjnych i stać się narzędziem marketingowym w promowaniu sektorów turystycznych.

Rola agencji energetycznych

W ramach Porozumienia między burmistrzami lokalne i regionalne agencje energetyczne mogą pomagać miastom i samorządom w tworzeniu i wdrażaniu planów działań na rzecz zrównoważonej energii oraz w poprawie efektywności energetycznej i zwiększaniu udziału odnawialnych źródeł energii.

Na obszarach wyspiarskich istnieje 25 lokalnych i regionalnych agencji energetycznych, które powinny pełnić podobną rolę i pomagać w forsowaniu stanowczych zobowiązań politycznych do redukcji emisji CO₂.

Czyniąc tak, agencje mogą współpracować z lokalnymi władzami na rzecz przezwyciężania konkretnych problemów w określonych sytuacjach poprzez oferowanie doradztwa i wsparcia. Do ważnych czynników należą tu:

- różnice w odniesieniu do wielkości oraz populacji wysp i regionów peryferyjnych, a także różne poziomy rozwoju gospodarczego;
- brak zasobów finansowych i ludzkich, a także specjalistycznej wiedzy w mniejszych regionach peryferyjnych lub na wyspach.

W kierunku zrównoważonych wysp

Komisja Europejska pomaga wyspom w tworzeniu strategii na rzecz zrównoważonej energii, a Dyrekcja Generalna ds. Transportu opublikowała w kwietniu 2009 r. zaproszenie do składania wniosków. Celem było umożliwienie społecznościom wyspiarskim wyznaczenia, opracowania i wdrożenia długoterminowych strategii na rzecz zastosowania odnawialnych źródeł energii, zrównoważonego transportu oraz większej efektywności energetycznej.

Istotne działania w tym zakresie obejmują opracowanie planów działań na rzecz zrównoważonej energii na wyspach (ISEAP), tak by społeczności wyspiarskie mogły zrealizować lub nawet przekroczyć unijne cele redukcji emisji CO₂, a także badania oceniające potencjał wykorzystania energii odnawialnej, gotowe do sfinansowania projekty dotyczące energii odnawialnej, efektywności i transportu, lokalne inicjatywy finansowania, kampanie podnoszące świadomość obywateli, a także współpracę pomiędzy społecznościami wyspiarskimi.

Poprzez tę inicjatywę Komisja zachęca do partnerstwa pomiędzy władzami wysp, organizacjami pozarządowymi, sieciami i przedstawicielami małych i średnich przedsiębiorstw (izb handlowych, członków sieci Enterprise Europe Network, przemysłu, instytucji finansowych i sektora turystycznego).

Może to doprowadzić do zawarcia formalnych porozumień pomiędzy uczestniczącymi wyspami, określającymi wiążący cel ograniczenia emisji CO₂ o co najmniej 20% do 2020 r.

Dobra praktyka Plan wdrożenia odnawialnych źródeł energii na Krecie REAC, NTUA i CRES, Grecja

Polegając na imporcie energii i oczekując znacznego wzrostu popytu w bliskiej przyszłości, Kreta stoi w obliczu kilku wyzwań w dziedzinie energii. Regionalna Agencja Energetyczna na Krecie (REAC), we współpracy z Narodowym Uniwersytetem Technicznym w Atenach (NTUA) oraz Centrum Odnawialnych Źródeł Energii (CRES), dokonała analizy potencjału wykorzystania energii odnawialnej i opracowała plan wdrożeniowy na lata 1998-2010.

Badanie dotyczyło obecnego systemu wytwarzania elektryczności na Krecie, prognoz przyszłego zapotrzebowania oraz ogólnych skutków integracji źródeł energii odnawialnej. Dokonano oceny kosztów oraz korzyści społeczno-gospodarczych i środowiskowych. Badanie wykazało, że większy rozwój źródeł energii odnawialnej stanowi atrakcyjną inwestycję.

http://www.managenergy.net/download/local_energy_action_2007.pdf

ManagEnergy – instrument rozwijania możliwości

ManagEnergy zwiększa możliwości lokalnych i regionalnych podmiotów energetycznych, jak również zachęca do wymiany doświadczeń i wiedzy pomiędzy lokalnymi i regionalnymi agencjami energetycznymi.

Ważne jest wzmocnienie struktur sieciowych między lokalnymi i regionalnymi agencjami energetycznymi, szczególnie w odniesieniu do:

- sposobu współpracy z lokalnymi władzami w zakresie określania i tworzenia planów działań na rzecz zrównoważonej energii;
- sposobu świadczenia usług lokalnym władzom oraz działań promocyjnych;
- wymiany doświadczeń zdobytych przez agencje energetyczne we współpracy z samorządami w ramach Porozumienia między burmistrzami, oraz zastosowania tej wiedzy w regionach peryferyjnych.

Czym jest ManagEnergy?

ManagEnergy to inicjatywa Dyrekcji Generalnej Komisji Europejskiej ds. Energii i Transportu finansowana z programu Inteligentna energia – Europa. Ma ona na celu wspieranie lokalnych i regionalnych działań, dotyczących wydajności energetycznej i odnawialnych źródeł energii poprzez warsztaty szkoleniowe i wydarzenia on-line. Ponadto, informacji dostarczają studia przypadku, dobre praktyki, ustawodawstwo europejskie i inne programy.

ManagEnergy jest również europejską siecią lokalnych i regionalnych agencji energetycznych (LEA). Agencje te promują wprowadzanie dobrych praktyk w zakresie zarządzania energią, wspierają zachowanie równowagi ekologicznej, zapewniają informacje i porady, a także oferują inne usługi w zależności od lokalnych potrzeb.

www.managenergy.net

Klauzula o wyłączeniu odpowiedzialności i nota o prawach autorskich dla zestawu informacji programu ManagEnergy

Niniejszy zestaw informacji został opracowany w imieniu Komisji Europejskiej. Komisja Europejska nie gwarantuje dokładności danych i informacji w nim zawartych, ani nie ponosi odpowiedzialności za jakiegokolwiek ich użycie.

© Wspólnoty Europejskie, 2009

Reprodukcja dozwolona pod warunkiem podania źródła.

Dyrekcja Generalna
ds. Energii
i Transportu

